

Ks. KAZIMIERZ JUNG
PROBOSZCZ PARAFJI CHLEWO

KLASZTORY

W WARCIE

Druk. Zakł. Graf. „ZIEMIA SIERDZKA” w Sieredzu.

Klasztory w Warcie

Kazimierz Jung

Sieradz, 1930

Pobrano z Wikizródeł dnia 08/23/17

Ks. K A Z I M I E R Z J U N G
PROBOSZCZ PARAFJI CHLEWO

KLASZTORY W WARCIE

[Klasztor O. O. Bernardynów w Warcie](#)
[Kościół i klasztor PP. Bernardynek w Warcie](#)

Druk. Zakł. Graf. „ZIEMIA SIERADZKA” w Sieradzu.

 Tekst jest [własnością publiczną](#) (*public domain*). Szczegóły licencji na stronie
autora: [Kazimierz Jung](#).

Klasztor O. O. Bernardynów w Warcie.

Klasztor O. O. Bernardynów w Warcie założony został w 1457 r. przez X. Gerarda z Brudzewa, kanonika krakowskiego, który za pożyczone pieniądze królowi Kazimierzowi Jagiellończykowi, otrzymał od tegoż starostwo warckie t. j. miasto z przyległościami. Zamożny ów fundator poszedł za przykładem przyjaciela swojego Jana Hińczy z Rogowa, starosty kolskiego, który w tymże czasie fundował klasztor O. O. Bernardynów w Kole.

Plac pod budowę klasztoru i kościoła ofiarowali mieszczanie z Warty Świętosław i Anna małżonkowie Darmopichy. Na owym placu fundator Gerard swoim kosztem wznosił klasztor i kościół N. M. P. z drzewa, który w krótkim czasie z powodu pożaru wraz z całym prawie miastem spłonął. Staraniem O. Gwardjana Pawła Dobrynia z ofiar zebranych, a szczególnie otrzymanych od zamożnej i nabożnej niewiasty, zwanej „Złota Baba“, powstał nowy klasztor z kościołem z drzewa, który znów w roku 1479 przez pożar został zniszczony. W trzy lata potem w r. 1482 tenże Gwardjan Paweł Dobryń z ofiar wiernych wymurował klasztor wraz z kościołem, w którym pierwszy pochowany został w r. 1490. Terytorjum klasztorne było zbyt szczupłe, więc pobożna i zamożna Pani Dorota wdowa po Janie Kurskim w r. 1494, a za jej przykładem i Dorota z Zarembów z Kalinowej wdowa po Marcynie Gruszczyńskim ofiarowały swoje pola z ogrodami, przylegającymi do klasztoru O.O. Bernardynów, co

potwierdzonem zostało przez Jana Olbrachta w roku 1496 i Zygmunta III. w r. 1598 — królów polskich. — Kościół ten dotąd istnieje, lecz cokolwiek został zczasem zmieniony i powiększony. Mało jest wiadomości o przeszłości tegoż kościoła do końca XVII wieku. Gwardjan O. Norbert Żułwiński w roku 1696 przystąpił do naprawy kościoła z powodu jego zniszczenia.

Naokoło kościoła dał parkan murowany, ściany kościoła podwyższył o 7 łokci, zasklepił, fundamenty umocnił i nowy organ postawił, który zaczęty był przez br. Antoniego z Wilna, a po śmierci tegoż dokończony przez br. Klemensa Łopińskiego, obydwóch dobrych organmistrzów. — Ołtarz Niepokalanego Poczęcia N. M. P. wystawiony został przez Annę Wolską, która zmarła w r. 1719.

Od r. 1721 — 1726 O. Gwardjan Kapistran Sochowicz odrestaurował znów kościół i klasztor, część nową przybudował do klasztoru, podwórze z zabudowaniami oparkanił murem, i wieżę większą, wystawioną w roku 1660 przez gwardjana Daniela Turkowskiego, blachą miedzianą pokrył.

Największe zasługi położył tu gwardjan O. Mikołaj Czarzasty, który 40 lat pracował na chwałę Bożą, w klasztorze tutejszym, był exprowincjałem i tu po śmierci pochowany został w r. 1764.

W drugim 20 leciu Jego pracy, kościół prawie cały pokryty został miedzią, wystawił drugą wieżę, którą wraz z pierwszą i sygnaturkę blachą miedzianą pokrył, kościół wewnątrz pięknymi malowidłami przyozdobiony został (br. Żebrowski), wszystkie ołtarze rzeźbione nowe postawiono, posadzka w kościele marmurowa położona, nowy organ sprawiono, i

zakrystję zaopatrzone w nowe aparata. Klasztor też jeszcze raz powiększono, i drzewami obsadzono. Kaplica Św. Anny wystawiona została przez Wojciecha Kobierzyckiego z Lipicz w r. 1610 i przez ojców upiększona została w r. 1612. Konsekracji takowej dopełnił Bp. Warmiński Szymon Rudnicki d. 6 lutego 1614 r. Kaplica ta przez O. Czarzastego w r. 1756 pokryta została miedzią i wewnątrz wraz z kościołem wymalowana. Na cmentarzu kościelnym jest kaplica św. Barbary P. M. wystawiona w r. 1707 kosztem Jana Wolskiego podskarbiego wieluńskiego za gwardjana Mikołaja Żułwińskiego. W tymże czasie powstała figura N. M. P. na cmentarzu kościelnym. W r. 1770 gwardjan O. Antoni Zaremba wystawił w kościele 2 nowe ołtarze.

W r. 1775 gwardjan O. Bernardyn Jaworski, wymurował kaplicę na miejscu pustelni, w której umarł bł. Rafał z Proszowic i tamże postawiony został ołtarz dla odprawiania Mszy św. Dostępu do tej kaplicy uzyskały i niewiasty z rozporządzenia Prowincjała Anioła Stemborskiego dla wysłuchania nabożeństwa, chociaż miejsce to jest w klauzurze klasztornej. Zakrystję w r. 1779 restaurował gwardjan O. Jan Stemborski i tenże dał nową posadzkę, nowe szafy i wymalował. Nowa brama w ogrodzeniu cmentarnem wybudowana w r. 1789, cały zaś kościół i klasztor obielony został w r. 1796 i dachy wyreperowane. Studnię głębokości 25 łokci wykopano na podwórzu klasztornej w r. 1808 staraniem gwardjana O. Anselma Tomaszewskiego. —

W późniejszym czasie staraniem gwardjana O. Alojzego Kaniewskiego od r. 1858, wiele rzeczy w kościele i klasztorze restaurowano, a szczególnie kaplicę bł. Rafała w ogrodzie, przez dłuższy czas zaniedbaną.

Bractwa tu są następujące.

1) Św. Franciszka z zezwolenia Tomasza a Massa Ord. Min. Gen. 1600 r. 2) Niepok. Pocz. N. M. P. z przywileju Papieża Inocentego XI w Rzymie danego 7 listop. 1650 r. a w Łowiczu admittowanego 8 czerwca 1651 r. 3) Św. Anny od r. 1666. 4) Św. Barbary z przywileju Papieża Klemensa XI z d. 17 listopada 1717 r. i admittowanego w Uniejowie 6 lipca 1718 r. 5) Najśł. Serca Jez. indulto Pap. Klemensa XIV dn. 17 sierpnia 1769 r. admitta w Łowiczu 7 czerwca 1770 r., — Nabożeństwo 40 sto godzinne zaprowadzone przez gwardjana O. Bonawenturę Gołembowskiego w r. 1801 w ostatki. Odbyły się tu misje w r. 1811 dwutygodniowe od 8 września, w czasie których nawróciło się 11 lutrów, a 11000 osób wybierzmował Ignacy Bardziński bp. sataleński i sufr. gnieźnieński. Kapłanów 40 codziennie słuchało spowiedzi i jeszcze dużo zostało bez spowiedzi. Klasztor ten w r. 1788 wyznaczony był dla odbywania rekolekcji dorocznych przez księży świeckich.

Były tu szkoły publiczne, rozpoczęte po św. Michale 1796 r. i przetrwały do r. 1882 w którym takowe skasowano. W klasztorze tym zmarło dwóch zakonników w opinii świętości, a mianowicie: Melchizedech † 8 czerwca 1480 r. i Rafał z Proszowic † 26 stycznia 1534 roku, relikwje pierwszego spoczywają pod stopniami W. ołtarza, a drugiego w Sarkofagu umieszczone przez Arcybiskupa Jana Lipskiego dnia 11 listopada 1640 r. — W r. 1735 wojska saskie dużo szkody poczyniły. Piorun uderzył w Kościół d. 22 lipca 1786 r., a w klasztor 9 lipca 1798 r. — Srebra kościelne z zakrystji złodzieje zabrali 7 grudnia 1810 r. we wrześniu 1813 r. i w maju 1815 r. — Klasztor ten supremowany został dn. 27 listopada 1864 r. w niedzielę 1 Adwentu, a na mocy dekretu

Ces. z dn. 7 list. t. r. przeniesieni zostali, z zamkniętych klasztorów zakonnicy z Piotrkowa, Praszki i Skępego z 18 nowicjuszami a w 4 lata później z Klasztoru Strzegocińskiego.

W r. 1898 rząd ros. zamknął klasztor warcki i Ojcowie przeniesieni zostali do Koła, a Bernardynki do Wielunia. Utworzono rektorat kościoła i w obu klasztorach urządzono szpital dla warjatów. W r. 1929 O.O. Bernardyni dn. 2 sierpnia wrócili znów do Warty.

 Tekst jest [własnością publiczną](#) (**public domain**). Szczegóły licencji na stronie autora: [Kazimierz Jung](#).

Kościół i klasztor

PP. Bernardynek w Warcie.

Dawnemi czasy, podobnie jak gdzieindziej, przy klasztorze OO. Bernardynów przebywały w Warcie siostry III-go zak. św. Franciszka.

Zajmowały tu dwa domy zwane szpitalami panien. Początek życia zakonnego w klasztorze zawdzięcza się Dorocie Kurskiej wdowie, która w r. 1536 wraz z 20 pannami tam zamieszkała. Król Zygmunt III. w r. 1593 domy tych zakonnicek od podatków zwolnił co też potwierdził Arcyb. gnieźn. Zbigniew w r. 1630. Kiedy zaś Katarzyna Klara z Balickich wdowa Szycińska habit zakonny d. 4. października 1655 r. z rąk Macieja Łubieńskiego Arc. Gnieźn. przyjęła, powstała myśl fundacji klasztoru. W r. 1677 otrzymano grunt potrzebny darmo od Kołdowskiego, dziedzica z Kobierzycka, na którym wystawiono z drzewa Kaliszu przewieziony tu d. 9 sierpnia 1804 r. i umieszczony w Ołtarzu dn. 5 września t. r. i czczony jest jako łaskami słynący. Wraz z tym obrazem przybyło z Konwentu kaliskiego 6 zakonnicek Bernardynek. Obraz ten ma zasłonę w r. 1804 malowaną przedstawiającą Pana Jezusa. 2) ołtarz św. Józefa postawiony przez Bardzińską z Łaszewskich chorążynę łęczycką. Obraz św. Józefa w srebrnej sukni za 478 zł. z ofiar zebranych w r. 1748. 3) ołtarz św. Elżbiety. 4) św. Piotra de Alcantara. 5) św. Wawrzyńca M. w srebrnej sukni, za staraniem przełożonej Róży Kozubskiej.

Bractwo św. Józefa w r. 1772 przez Pap. Klemensa XIV nadane, a admittowane przez Sufr. gnieźn. Franciszka

Ossolińskiego d. 3 października 1773 r. z odpustem zupełnym w d. św. Józefa. — Utrzymanie tego klasztoru było zawsze b. szczupłe, więc z pomocą przyszedł w dn. 19 maja 1756 r. Ksawery Józef Psarski Sędzia Wieluński, który z dóbr swoich w Poradzewie dał im t. j. zakonnicom corocznie po 6 korcy pszenicy i żyta za odmawianie co środę za Jego duszę w ciągu roku modlitwy Anioł Pański.

Panny wstępujące do tego klasztoru wносиły 500 zł. a niektóre i więcej.

W r. 1898 Siostry Bernardynki otrzymały rozkaz od rządu ros. aby niezwłocznie opuściły klasztor, a przeniosły się do wieluńskich SS. Bernardynek, gdzie znajdowały się już zakonnice z innych klasztorów przewiezione. Napróżno Siostry i mieszkańcy Warty starali się o uchylene tego wyroku i żadne prósy i wstawiennictwa nie odniosły pomyślnego rezultatu. 5 staruszek Bernardynek pragnęły spocząć w swym klasztoru drogim i złożyć kości obok ukochanych sióstr swoich. Niestety klasztor opuścić musiały i przyczem stał się widoczny cud z krzyżem z refektarza sióstr, które ofiarowały takowy Szarytkom przybyłym z Sieradza na pożegnanie. Konie nie chciały ruszyć z miejsca, kiedy owe Szarytki do powozu swego zabrały krzyż ów, kilka razy próbowano wyjechać z owym krzyżem do Sieradza, ale napróżno. Z płaczem więc odjechały Szarytki same, a krzyż zabrały Bernardynki ze sobą do Wielunia i umieściły takowy w chórze zakonnym tamtejszym gdzie różnemi łaskami słyne. —

Ⓒ Tekst jest własnością publiczną (*public domain*). Szczegóły licencji na stronie autora: [Kazimierz Jung](#).

O tej publikacji cyfrowej

Ten e-book pochodzi z wolnej biblioteki internetowej [Wikiźródła](#)^[1]. Biblioteka ta, tworzona przez wolontariuszy, ma na celu stworzenie ogólnodostępnego zbioru różnorodnych publikacji: powieści, poezji, artykułów naukowych, itp.

Wersja źródłowa tego e-booka znajduje się na stronie: [Klasztory w Warcie](#)

Książki z Wikiźródeł są dostępne bezpłatnie, począwszy od utworów nie podlegających pod prawo autorskie, poprzez takie, do których prawa już wygasły i kończąc na tych, opublikowanych na wolnej licencji. E-booki z Wikiźródeł mogą być wykorzystywane do dowolnych celów (także komercyjnie), na zasadach licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach wersja 3.0 Polska](#)^[2].

Wikiźródła wciąż poszukują nowych wolontariuszy. [Przyłącz się do nas!](#)^[3]

Możliwe, że podczas tworzenia tej książki popełnione zostały pewne błędy. Można je zgłaszać na [tej stronie](#)^[4].

W tworzeniu niniejszej książki uczestniczyli następujący wolontariusze:

- Anwar2

- Bonvol
- Wieralee

-
1. [↑ https://pl.wikisource.org](https://pl.wikisource.org)
 2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl)
 3. [↑ https://pl.wikisource.org/wiki/Wikiźródła:Pierwsze_kroki](https://pl.wikisource.org/wiki/Wikiźródła:Pierwsze_kroki)
 4. [↑ http://pl.wikisource.org/wiki/Wikisource:Skryptorium](http://pl.wikisource.org/wiki/Wikisource:Skryptorium)